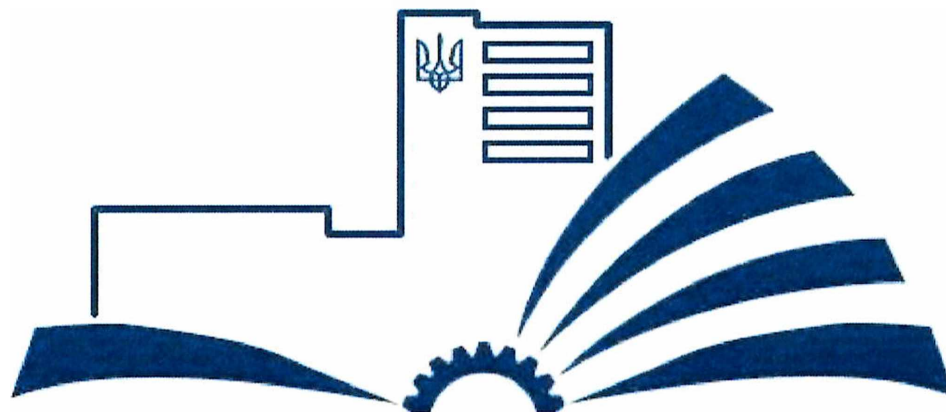

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Чернігівська політехніка».

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Дизайн»

Другого рівня вищої освіти

за спеціальністю В2 Дизайн

галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Кваліфікація: Магістр дизайну

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої ради

_____ С.М. Шкарлет

(протокол № 3 від "24" 04 2025 р.)

Освітня програма введена в дію з 1 вересня 2025 р.

Ректор _____ О.О. Новомлинець

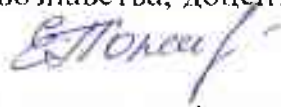
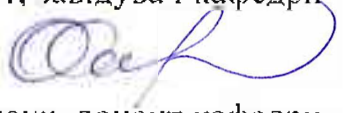
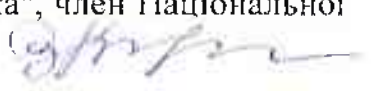
(наказ № 44/від "24" 04 2025 р.)

Чернігів 2025

ПЕРЕДМОВА

Розроблено проєктною групою у складі:

1. Пономаревська Олена Іванівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри архітектури та дизайну, керівник проєктної групи;
2. Савченко Олена Віталіївна, доктор технічних наук, доцент, завідувач кафедри архітектури та дизайну;
3. Шабардіна Юлія Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри архітектури та дизайну;
4. Посьмашна Людмила Митрофанівна, викладач кафедри архітектури та дизайну, член Співки дизайнерів України;
5. Морозова Ганна Олександрівна, старший викладач кафедри архітектури та дизайну, почесний професор ІУ "Чернігівська політехніка", член Національної спілки художників України.

Розроблено на основі Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня, галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 022 «Дизайн», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 21.12.2018 № 1433

1 ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

1 – ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Національний університет «Чернігівська політехніка» Навчально-науковий інститут інженерії, виробництва та будівництва Кафедра архітектури та дизайну
Ступінь вищої освіти та кваліфікація мовою оригіналу	Магістр Магістр дизайну
Офіційна назва освітньої програми	Дизайн
Тип диплому, обсяг освітньої програми та форма здобуття вищої освіти	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС Розрахунковий строк виконання освітньої програми - 1,5 роки Форма здобуття освіти - очна (денна)
Наявність акредитації	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Україна. Сертифікат про акредитацію освітньо-професійної програми "Дизайн візуальних комунікацій" спеціальності 022 Дизайн другого (магістерського) рівня: №9402 від 28.11.2024. Строк дії сертифіката до 26.11.2025
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень.
Передумови	Наявність освітнього ступеня бакалавра, спеціаліста, магістра. Університет може визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані за попередньою освітньою програмою підготовки магістра (спеціаліста) за іншою спеціальністю. Максимальний обсяг кредитів ЄКТС, що може бути перезарахований, не може перевищувати 25 % від загального обсягу освітньої програми
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До заміни новою
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://op.stu.cn.ua/view/total_view.php

2 – МЕТА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, які здатні розв'язувати складні концептуальні задачі і проблеми у галузі дизайну або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов і вимог, з урахуванням соціокультурних, технологічних та євроінтеграційних національних, регіональних тенденцій.

3 – ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Предметна область, (галузь знань, спеціальність)	Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальність – В 2 Дизайн. <i>Об'єкти вивчення:</i> об'єкти та процеси дизайну в промисловій, побутовій, суспільній, соціокультурній сферах життєдіяльності людини. <i>Цілі навчання:</i> Формування фахівців, здатних розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у галузі дизайну або у процесі навчання, що передбачає проведення наукових і проєктних досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> поняття, концепції, принципи дизайну та їх використання для забезпечення якості предметно-просторового та візуально-інформаційного середовища, заданих властивостей та естетичних характеристик об'єктів дизайну. <i>Методи, методики та технології:</i> теорія і методологія проведення наукових та проєктних досліджень у сфері дизайну; інноваційні стратегії проєктування об'єктів дизайну; методика викладання мистецьких (дизайнерських) дисциплін. <i>Інструменти та обладнання:</i> обладнання, техніки та технології роботи у відповідних матеріалах, сучасні програмні продукти, що застосовуються у сфері дизайну.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма магістра ґрунтується на загальнонаукових засадах, сучасному досвіді, світових стандартах освіти і підготовки фахівців-дизайнерів, спрямована на формування професійної компетентності у вирішенні складних задач та практичних проблем у галузі дизайну або у процесі навчання, що передбачає проведення наукових і

	проектних досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Основний фокус освітньої програми	Загальна освіта в галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, за спеціальністю В2 Дизайн. Програму сфокусовано на формуванні компетентностей у сфері концептуального проектування візуально-комунікаційного середовища, на поняттях, концепціях, принципах сучасного дизайну та їх використанні для забезпечення якості предметно-просторового й візуально-інформаційного середовища з урахуванням універсальних, функціональних, технічних, технологічних, екологічних, естетичних вимог до об'єктів дизайну Ключові слова: дизайн, концептуальне проектування, візуальні комунікації, візуально-інформаційне, предметно-просторове середовище.
Особливості освітньої програми	1. Актуальність на сучасному етапі розвитку освіти, завдяки впровадженню новітніх технологій і широкому спектру професійної діяльності дизайнера. 2. Орієнтованість на сучасні тенденції соціально-економічного та культурного розвитку регіону. 3. Спрямованість на здатність майбутніх фахівців аналізувати потреби ринку та генерувати провідні естетичні, технологічні, екологічні ідеї для формування гармонійного візуального та інформаційного середовища.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Магістр дизайну може займати первинні посади згідно з Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003:2010: 2452.1 Дизайнер-дослідник 2452.2 Дизайнер (художник-конструктор) Дизайнер графічних робіт Дизайнер мультимедійних професій Дизайнер інтер'єру Дизайнер пакування Дизайнер тканини Художник з комбінованих зйомок Художник-графік телебачення Художник-мультиплікатор Член колегії (художньо-експертної) 2455.2 Керівник (студії за видами мистецтва та художньої творчості, любительського об'єднання, клубу за інтересами та ін.)

	2310.2 Викладач вищого навчального закладу Асистент 2320 Викладач професійно-технічного навчального закладу Вчитель середнього навчально-виховного закладу Професії та професійні назви робіт відповідно до International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08) /2 – Professionals, 216 – Architects, planners, surveyors and designers, 2163 – Product and garment designers; 2166 – Graphic and multimedia designers; 2521 – Database designers and administrators.
Подальше навчання	Мають право продовжити навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти; на академічну мобільність; набувати додаткові кваліфікації в системі освіти дорослих
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Основними підходами до викладання та навчання є: студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання. Основними формами навчання є: - лекції, практичні заняття, лабораторні роботи та консультації із запланованих дисциплін; - самостійна робота з використанням методичного забезпечення, онлайн-курсів, ресурсів Інтернет, джерел інформації у бібліотеці університету та наукових бібліотеках України; - використання дистанційних курсів навчання та електронних ресурсів в системі Moodle; - індивідуальні консультації викладачів; - менторство під час навчання; - підготовка кваліфікаційної роботи; - практика на підприємствах; - студентоцентроване навчання з наданням можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії.
Оцінювання	Види контролю: <i>поточний, модульний, підсумковий</i>. <i>Поточний</i> контроль знань здобувачів проводиться у формі тестів, захисту лабораторних робіт, виступів з доповідями на конференціях та семінарах. <i>Модульний</i> контроль проводиться у формі виконання модульних індивідуальних завдань/тестів, виконання графічних робіт та захисту курсового проєкту. <i>Підсумковий</i> контроль знань у вигляді екзамену/диференційованого заліку проводиться в письмовій або усній формі. Здобувач вважається

	допущеним до підсумкового контролю (екзамену/диференційованого заліку) з дисциплін освітньо-професійної програми, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою з відповідної дисципліни. Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною (рейтинговою) шкалою, ЄКТС (ECTS) шкалою, національною 4-бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Підсумкова атестація проводиться у вигляді захисту кваліфікаційної роботи.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі дизайну або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	• ЗК 1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність). • ЗК 2 Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. • ЗК 3 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). • ЗК 4 Здатність працювати в міжнародному контексті. • ЗК 5 Здатність розробляти та керувати проєктами. • ЗК 6 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. • ЗК 7 Здатність до ініціативності, відповідальності та навички до превентивного і аварійного планування, управління заходами безпеки професійної діяльності, уміння приймати рішення у складних та непередбачуваних ситуаціях, лідерські якості та знання міжнародних норм і законодавства України у сфері безпеки життєдіяльності населення, системи управління охороною праці та цивільного захисту
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	• СК 1 Здатність здійснювати концептуальне проєктування об'єктів дизайну з урахуванням функціональних, технічних, технологічних, екологічних та естетичних вимог (за спеціалізацією). • СК 2 Здатність проведення проєктного аналізу усіх впливових чинників і складових проєктування та формування авторської концепції проєкту.

	● СК 3 Здатність розуміти і використовувати причинно-наслідкові зв'язки у розвитку дизайну та сучасних видів мистецтв. ● СК 4 Здатність забезпечити захист інтелектуальної власності на твори образотворчого мистецтва та дизайну. ● СК 5 Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки дизайнерів; планування власної науково-педагогічної діяльності. ● СК 6 Здатність застосовувати у практиці дизайну виражальні художньо-пластичні можливості різних видів матеріалів, інноваційних методів і технологій. ● СК 7 Здатність застосовувати засоби спеціального рисунка та живопису (за спеціалізаціями), а також методики використання апаратних і програмних засобів комп'ютерних технологій. ● СК 8 Здатність вести ефективну економічну діяльність у сфері дизайну. ● СК 9 Здатність створювати затребуваний на ринку та суспільно відповідальний продукт дизайну (товари і послуги). ● СК 10 Вміння переконливо демонструвати споживчу привабливу культурну цінність та економічну вартість створеного креативного продукту.
--	--

7 – Програмні результати навчання

- ✓ **РН 1** Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайн-пропозицій, вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, застосовувати основні концепції візуальної комунікації у мистецькій та культурній сферах.
- ✓ **РН 2** Розробляти науково-обґрунтовану концепцію для розв'язання фахової проблеми.
- ✓ **РН 3** Обирати певну модель поведінки при спілкуванні з представниками інших професійних груп різного рівня.
- ✓ **РН 4** Представляти результати діяльності у науковому та професійному середовищі в Україні та поза її межами.
- ✓ **РН 5** Розробляти, формувати та контролювати основні етапи виконання проекту.

- ✓ **РН 6** Формувати проєктні складові у межах проєктних концепцій; володіти художніми та мистецькими формами соціальної відповідальності.
- ✓ **РН 7** Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі дизайну.
- ✓ **РН 8** Здійснювати передпроєктний аналіз із урахуванням усіх вагомих чинників, що впливають на об'єкт проєктування; формулювати авторську концепцію проєкту.
- ✓ **РН 9** Застосовувати методику концептуального проєктування та здійснювати процес проєктування з урахуванням сучасних технологій і конструктивних вирішень, а також функціональних та естетичних вимог до об'єкта дизайну.
- ✓ **РН 10** Критично опрацьовувати художньо-проєктний доробок українських і зарубіжних фахівців, застосовувати сучасні методики та технології наукового аналізу для формування авторської концепції, пошуку українського національного стилю.
- ✓ **РН 11** Визначати естетичні проблеми дизайнерських шкіл та напрямків з урахуванням генезису сучасного художнього процесу в дизайні; мати синтетичне уявлення щодо історії формування сучасної візуальної культури.
- ✓ **РН 12** Володіти базовими методиками захисту інтелектуальної власності; застосовувати правила оформлення прав інтелектуальної власності.
- ✓ **РН 13** Обирати оптимальні методи викладання матеріалу студентській аудиторії в межах фахових компетентностей; вміти програмувати, організовувати та здійснювати навчально-методичне забезпечення фахових дисциплін.
- ✓ **РН 14** Застосовувати інноваційні методи і технології роботи з матеріалом (за спеціалізаціями).
- ✓ **РН 15** Представляти концептуальне вирішення об'єктів дизайну засобами новітніх технологій, застосовувати прийоми графічної подачі при розв'язанні художньо-проєктних завдань (за спеціалізаціями).
- ✓ **РН 16** Формувати дизайн-маркетингову стратегію позиціонування та просування продуктів дизайну (товарів і послуг) на внутрішньому та глобальному ринках.
- ✓ **РН 17** Управляти процесом вироблення продукту дизайну (товарів і послуг) на різних етапах брендингу та ребрендингу (за спеціалізаціями).
- ✓ **РН 18** Уміння забезпечувати гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності за колективну та власну безпеку; використовувати методи превентивного та аварійного планування, керувати заходами з безпеки професійної діяльності, приймати рішення у складних та непередбачуваних ситуаціях, вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог цивільного захисту та охорони праці.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Всі науково-педагогічні працівники, які забезпечують навчання за освітньо-професійною програмою, за кваліфікацією відповідають профілю дисциплін, які викладають, мають необхідний стаж науково-педагогічної роботи та/або практичний досвід, що сприяє забезпеченню належних умов для ґрунтовного оволодіння здобувачами знаннями, практичними навичками, необхідними для їх подальшої професійної діяльності. Викладацький склад, який забезпечує реалізацію освітньої програми, відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти
Матеріально-технічне забезпечення	«Матеріально-технічне забезпечення кафедри «Архітектури та дизайну» дозволяє повністю забезпечити навчальний процес протягом всього циклу підготовки здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Дизайн». Всі лекційні та практичні заняття проводяться у предметних аудиторіях, обладнаних технічними засобами навчання. Комп'ютерні лабораторії оснащені сучасними персональними комп'ютерами і підключені до локальної комп'ютерної мережі університету та мають вихід до Internet.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін (робочі програми навчальних дисциплін, силабуси, конспекти лекцій, методичні матеріали для проведення практичних (лабораторних) занять, самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти, курсових робіт, завдання для поточного та підсумкового оцінювання знань, перелік рекомендованої літератури тощо) представлено в системі дистанційного навчання MOODLE НУ «Чернігівська політехніка». Здобувачі вищої освіти та викладачі можуть використовувати бібліотечно-інформаційну систему, наукову бібліотеку Університету. Інформаційні ресурси бібліотеки за освітньою програмою формуються відповідно до предметної області та сучасних тенденцій наукових досліджень у галузі. Ресурси Наукової бібліотеки НУ «Чернігівська політехніка» доступні через внутрішню та зовнішню мережу

9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Реалізується в Університеті відповідно до вимог чинного законодавства та регулюється Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУ «Чернігівська політехніка». Здійснюється на основі двосторонніх договорів між НУ «Чернігівська політехніка» та закладами вищої освіти України. Кредити, отримані в інших університетах України, перезараховуються відповідно до Порядку визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка»
Міжнародна кредитна мобільність	Реалізується в Університеті відповідно до вимог чинного законодавства та регулюється Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУ «Чернігівська політехніка». Здійснюється на основі двосторонніх договорів між НУ «Чернігівська політехніка» та закладами вищої освіти зарубіжних країн-партнерів. Індивідуальна академічна мобільність можлива за рахунок участі у програмі Еразмус+ та інших програмах
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства, Порядку організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства у НУ «Чернігівська політехніка»

2 Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

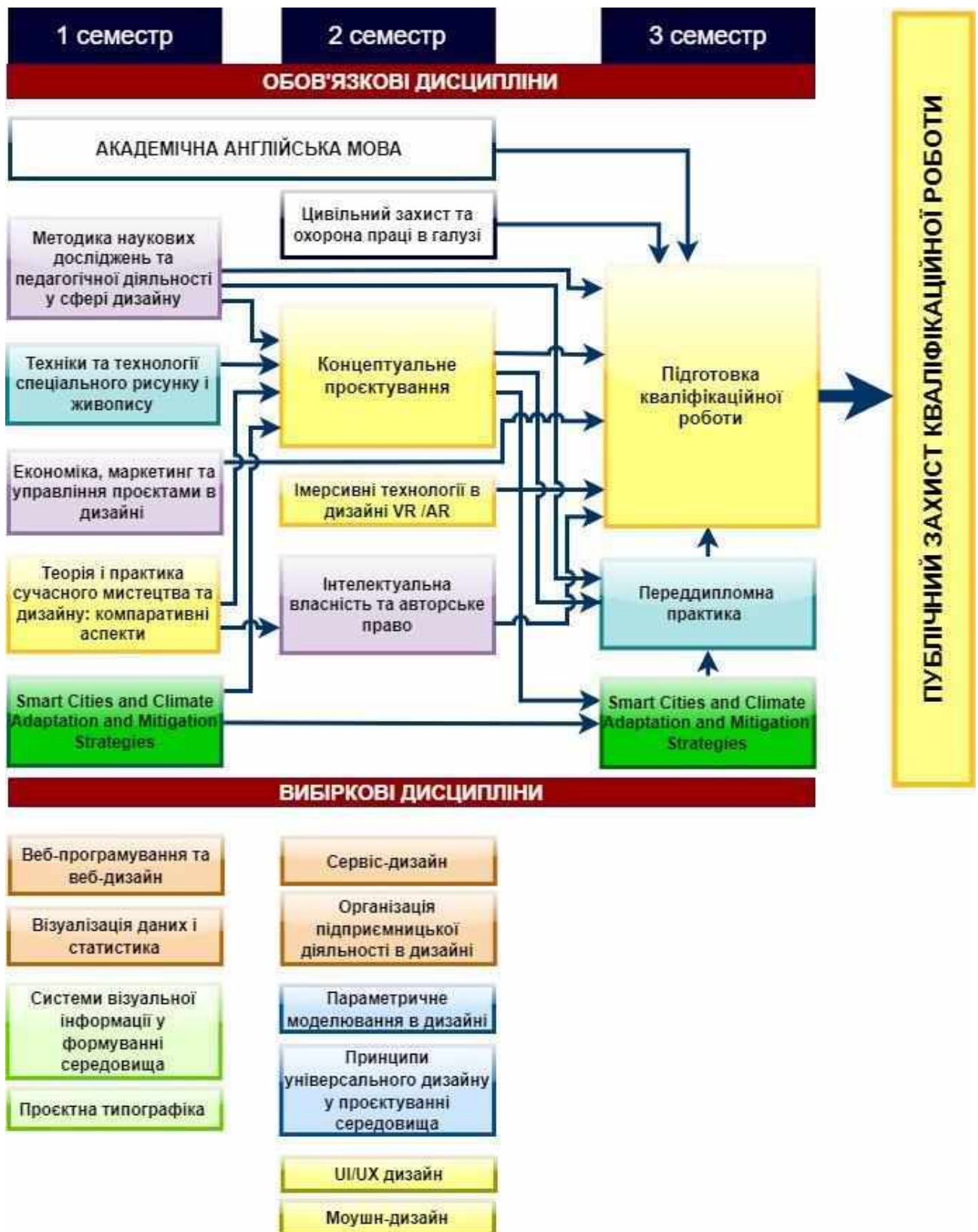
2.1 Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Академічна англійська мова	4	Диф. залік
ОК 2	Цивільний захист та охорона праці в галузі	3	Диф. залік
ОК 3	Інтелектуальна власність та авторське право	3	Диф. залік
ОК 4	Методика наукових досліджень та педагогічної діяльності у сфері дизайну	3	Диф. залік

ОК 5	Економіка, маркетинг та управління проектами в дизайні	4	Екзамен
ОК 6	Техніки та технології спеціального рисунку і живопису	4	Диф. залік
ОК 7	Теорія і практика сучасного мистецтва та дизайну: компаративні аспекти	4	Екзамен
ОК 8	Smart Cities and Climate Adaptation and Mitigation Strategies	8	Екзамен, КП
ОК 9	Концептуальне проектування	5	Екзамен, КП
ОК 10	Імерсивні технології в дизайні VR /AR	3	Диф. залік
ОК 11	Переддипломна практика	12	Диф. залік
ОК 12	Підготовка кваліфікаційної роботи	14	Захист КР
Загальний обсяг обов'язкових компонент		67	
Вибіркові компоненти ОП			
ВК 1	Веб-програмування та веб-дизайн	5	Екзамен
ВК 2	Візуалізація даних і статистика	5	Екзамен
ВК 3	Системи візуальної інформації у формуванні середовища	4	Диф.залік
ВК 4	Проектна типографіка	4	Диф.залік
ВК 5	Параметричне моделювання в дизайні	5	Екзамен
ВК 6	Принципи універсального дизайну у проектуванні середовища	5	Екзамен
ВК 7	Сервіс дизайн	5	Екзамен
ВК 8	Організація підприємницької діяльності в дизайні	5	Екзамен
ВК 9	UI/UX дизайн	4	Екзамен
ВК 10	Моушн-дизайн	4	Екзамен
Загальний обсяг вибірових компонентів		23	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.2 Структурно-логічна схема ОП

Послідовність навчальної діяльності здобувача вищої освіти за денною формою навчання

3 Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів другого рівня вищої освіти зі спеціальності В2 Дизайн за кваліфікацією «Магістр» освітньої програми «Дизайн» проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота магістра має виявити самостійне розв'язання здобувачем вищої освіти складної задачі або комплексної проблеми у галузі дизайну, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. На плагіат перевіряється зміст теоретичного обґрунтування проблеми, аналіз існуючих досліджень, культурологічні, естетичні та конструктивні аспекти вирішення задач дизайну візуальних комунікацій.

Кваліфікаційною роботою є дизайн-проект з пояснювальною запискою.

Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти має продемонструвати науково-технічний, професійний та культурний рівень претендента, відповідний освітньому ступеню магістра. Презентація результатів розв'язання складної задачі або комплексної проблеми у галузі дизайну під час публічного захисту повинна засвідчити професійні знання, вміння, здатність самостійно проводити аналіз проєктної ситуації, формулювати мету, завдання та висновки, виконувати на високому професійному рівні візуалізацію проєктних рішень.

Атестація завершується видачею документа встановленого зразка про присудження ступеня магістра з присвоєнням кваліфікації «Магістр дизайну». Вимоги до кваліфікаційної роботи: перевірка на плагіат, розміщення в репозиторії НУ «Чернігівська політехніка».

6 ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

1. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту». [Електронний ресурс]. — [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>]
3. Стандарт вищої освіти другого (магістерського) рівня, галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 022 «Дизайн». Затверджено та введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 21.12.2018 р. № 1433. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/022-dizayn-magistr.pdf>
4. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010 (із змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 2 вересня 2015 року № 1084) Режим доступу: <http://dovidnyk.in.ua/directories/profesii>).
5. Класифікатор видів економічної діяльності ДК 009:2010
6. Національна рамка кваліфікацій, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341[електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
7. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>
8. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG).
9. . International Standard Classification of Education ISCED 2011.
10. International Standard Classification of Education: Fields of education and training 2013 (ISCED-F 2013) – Detailed field descriptions.
11. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти. Затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. №1187. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п/page>.
12. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с. / [Електронний ресурс].
13. Рекомендації з розробки освітніх програм для науково-педагогічних працівників у Національному університеті «Чернігівська політехніка» «Освітні програми. Побудова, викладення, оформлення та зміст» – Режим доступу: <https://qrqd.org/7Kfi>.